

Vlaanderen
is sterk in cijfers

RAPPORT STATISTIEK
VLAANDEREN, 2021/4

RESULTATEN COVID-19-BEVRAGING

GEZONDHEID, WELZIJN EN SOCIALE CONTACTEN

STATISTIEK
VLAANDEREN

SAMENVATTING

Vlaanderen werd net als de rest van de wereld vanaf het voorjaar van 2020 zwaar getroffen door de coronapandemie. Dat zorgde voor een grote nood aan betrouwbare en actuele gegevens over de impact van deze crisis op de leefsituatie van de bevolking. Om aan die nood tegemoet te komen, organiseerde Statistiek Vlaanderen begin 2021 een grootschalige COVID-19-bevraging. Aan 20.000 meerderjarige inwoners van het Vlaamse Gewest, geselecteerd via een toevallige steekproef uit het Rijksregister, werd gevraagd naar de impact van de crisis op hun gezondheid, sociale contacten, werksituatie, inkomen en woon- en gezinssituatie.

Er werd daarbij gebruik gemaakt van een zogenaamd 'mixed mode design'. Dat betekent dat de respondenten de vragenlijst op verschillende manieren konden invullen. De geselecteerde personen werden eerst per brief uitgenodigd om de bevraging online in te vullen. De vragenlijst werd zo opgesteld dat hij makkelijk in te vullen is via de smartphone ('mobile first design'). Wie niet online deelnam, kreeg een schriftelijke vragenlijst in de bus. De combinatie van een online en papieren vragenlijst zorgde ervoor dat ook personen die geen of onvoldoende digitale toegang hebben, mee werden opgenomen in de bevraging. In combinatie met de willekeurige selectie van de respondenten zorgt dat ervoor dat de resultaten een uniek representatief beeld geven van de impact van de coronacrisis op de leefsituatie van de inwoners van het Vlaamse Gewest.

Aan de COVID-19-bevraging namen uiteindelijk 10.035 personen deel. Afgezet tegenover de initiële steekproef van 20.000 personen komt dat overeen met een responsgraad van 50,2%. De bevraging geeft zo een representatief beeld van de meerderjarige bevolking van het

INHOUD

SAMENVATTING	2
INLEIDING	5
1 GEBRUIKTE METHODE	7
1.1 Steekproef	7
1.2 Mixed mode bevraging	8
1.3 Vragenlijst	9
1.4 Respons en weging	10
2 RESULTATEN COVID-19-BEVRAGING	15
2.1 Gezondheid en mentaal welzijn	15
2.1.1 Gezondheid	15
2.1.2 Besmetting met coronavirus	19
2.1.3 Vaccinatiebereidheid	23
2.1.4 Mentaal welzijn	28
2.2 Sociale contacten	35
2.2.1 Contacten met familie, vrienden, kennissen en burens	35
2.2.2 Relatie met personen waarmee men samenwoont	41
2.2.3 Beoordeling sociale contacten	44
2.3 Algemene levenstevredenheid	50
BESLUIT	54
LITERATUURLIJST	56

GEZONDHEID, WELZIJN EN SOCIALE CONTACTEN

Vlaamse Gewest rekening houdend met geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, nationaliteit (Belg/niet-Belg) en woonplaats.

Dat de coronacrisis een zware impact heeft gehad op de leefsituatie van de bevolking blijkt duidelijk uit de in dit rapport opgenomen cijfers over gezondheid, welzijn en sociale contacten.

Een aanzienlijke groep ondervond zelf rechtstreeks de impact van het virus: 1 op de 10 gaf aan zelf al besmet te zijn geweest. Opvallend daarbij is dat iets minder dan de helft van deze groep aangeeft dat deze besmetting niet werd vastgesteld met een test. Een kwart van de besmette personen had te kampen met zware symptomen.

Maar de gezondheidsimpact van het virus gaat verder dan enkel de besmettingen zelf. Vooral op mentaal vlak ondervinden grote groepen van de bevolking ingrijpende gevolgen: 46% geeft aan zich minder gelukkig te voelen dan voor de crisis, 39% voelt zich vaker neerslachtig. Die aandelen liggen hoger bij vrouwen en personen in de steden en de stedelijke rand. Maar het zijn de jongste groepen die op dit vlak de hoogste aandelen laten noteren: 60% van de jongeren tussen 18 en 24 jaar is minder vaak gelukkig dan voor de crisis, 57% is vaker neerslachtig.

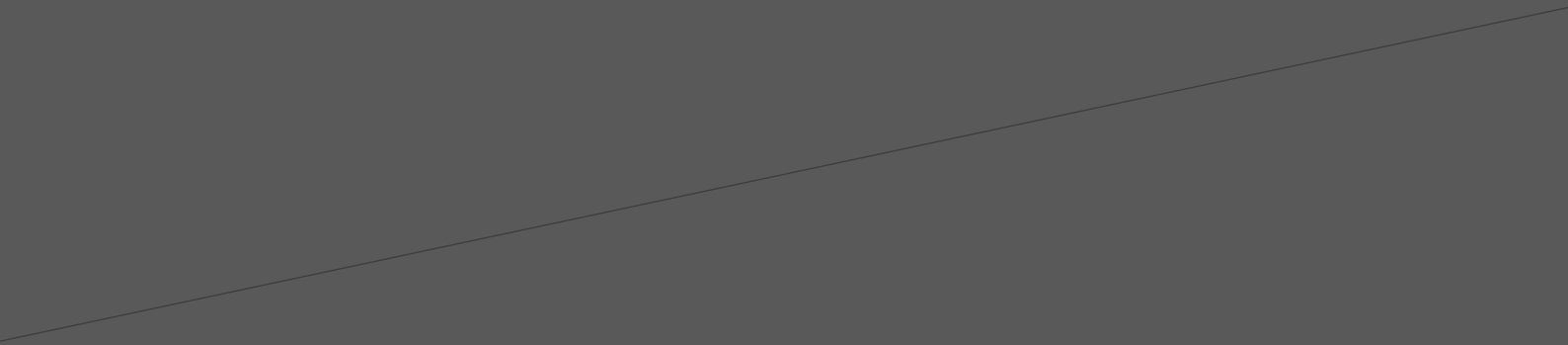
Uit de bevraging blijkt verder een relatief hoge vaccinatiebereidheid: 75% is al gevaccineerd of is bereid om zich te laten vaccineren. Daartegenover staat dat 6% uitdrukkelijk aangeeft zich niet te willen laten vaccineren, 15% twijfelt nog.

De vaccinatiebereidheid ligt hoger bij ouderen en bij hooggeschoolden. Naar woonplaats ligt de bereidheid het laagst in Limburg en in de grootsteden.

Gezien de sterke wettelijke beperkingen op het aantal sociale contacten in de periode van de bevraging is het weinig verwonderlijk dat uit de resultaten een grote impact blijkt op de frequentie en de kwaliteit van de sociale contacten. 78% geeft aan minder vaak dan voor de coronacrisis thuis of elders contact te hebben met niet-inwonende familie, vrienden of kennissen, 39% praat minder vaak met de burens. Algemeen geeft 80% aan dat de kwaliteit van de sociale contacten er op achteruitgegaan is. 45% voelt zich vaker eenzaam. Ook hier scoren jongeren weer duidelijk hoger: zij voelen zich nog meer dan andere groepen vaker eenzaam dan voor de crisis.

Positief is wel dat een behoorlijke groep vindt dat de relatie met de huisgenoten er op vooruitgegaan is in vergelijking met de situatie voor corona. Die groep is alvast groter dan de groep die vindt dat de relatie met de huisgenoten is verslechterd.

Maar algemeen kan op basis van de resultaten in dit rapport wel gesteld worden dat de coronacrisis een grote impact heeft gehad op de gezondheid, het welzijn en de sociale contacten van de inwoners van het Vlaamse Gewest. Dat blijkt ten slotte ook uit het feit dat 42% aangeeft dat zijn of haar levensvreugden er op achteruitgegaan is tegenover de situatie voor de coronacrisis.

INLEIDING

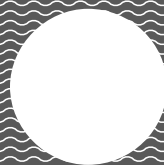
Statistiek Vlaanderen (SV) publiceert op haar website www.statistiekvlaanderen.be de meest actuele Vlaamse openbare statistieken over tal van thema's. In het voorjaar van 2020 brak onverwacht de coronapandemie uit, wat een grote impact had op de leefsituatie van de bevolking. Daardoor ontstond de nood aan betrouwbare en actuele data om de impact van de crisis in kaart te brengen. Dat was niet evident. Er bestaan weliswaar tal van administratieve databanken waaruit data kan worden verzameld, maar die data zijn veelal niet onmiddellijk beschikbaar en geven vooral zicht op de sociaal-economische positie van individuen en minder op andere aspecten van de leefsituatie.

Statistiek Vlaanderen nam daarom het initiatief om bijkomende data te verzamelen aan de hand van een specifieke burgerbevraging over de impact van de COVID-19-crisis. De bevraging werd ontwikkeld in samenspraak met actoren uit het hele netwerk Statistiek Vlaanderen en een aantal externe experts.

Dit rapport is het eerste in een reeks van 3 rapporten waarin de algemene resultaten van deze COVID-19-bevraging worden voorgesteld. In dit rapport worden de resultaten gepresenteerd van de vragen over gezondheid, welzijn en sociale contacten. In een 2de rapport zal ingegaan worden op de vragen over werk en inkomen. In een 3de rapport staan de thema's woonsituatie, mobiliteit, kinderen en onderwijs en digitalisering centraal.

Deze 3 algemene rapporten worden gepubliceerd in de periode april-mei 2021. Verderop in 2021 zullen aanvullend nog bijkomende SV-rapporten gepubliceerd worden waarin bepaalde topics van deze bevraging meer in de diepte worden uitgespit. Vanaf midden 2021 worden de data ook ter beschikking gesteld aan derden die zelf analyses willen uitvoeren op de data. Geïnteresseerden kunnen een data-aanvraag indienen bij Statistiek Vlaanderen via een aanvraagformulier dat aangevraagd kan worden door te mailen naar sv@vlaanderen.be.

1

GEBRUIKTE METHODE

De resultaten van de COVID-19-bevraging voldoen dankzij de gebruikte hoogwaardige methodologie aan de hoogste statistische kwaliteitsstandaarden. Er werd gebruik gemaakt van een toevalssteekproef op basis van het Rijksregister. Dat wil zeggen dat de deelnemers willekeurig geselecteerd werden. Bovendien werd er door de combinatie van online en papieren vragenlijsten (mixed mode design) voor gezorgd dat ook personen die geen of onvoldoende toegang tot digitale middelen hebben, mee werden opgenomen in de bevraging. Ten slotte werd de vragenlijst zo opgesteld dat hij makkelijk in te vullen is via de smartphone (mobile first). De combinatie van deze elementen zorgt ervoor dat de resultaten een uniek representatief beeld geven van de impact van de COVID-19-crisis op de houdingen, gedragingen en leefsituatie van de inwoners van het Vlaamse Gewest.

Vooraleer in te gaan op de resultaten van de bevraging zelf, wordt hieronder de gebruikte methode van de bevraging verder toegelicht. Er wordt achtereenvolgens stilgestaan bij de steekproeftrekking, de manier waarop de vragenlijst werd aangeboden (mixed mode design), de aanpak van het ontwerp van de vragenlijst (mobile first), de gerealiseerde respons, de representativiteit van de bevraging en de gebruikte weging.

1.1 STEEKPROEF

Het steekproefkader bestond uit de inwoners van het Vlaamse Gewest van 18 jaar of ouder, zowel Belgen als niet-Belgen, die wonen in private huishoudens. Begin januari 2021 ging het in totaal om 5.265.755 personen. Binnen deze groep werden op 8 januari 2021 20.000 inwoners geselecteerd op basis van een toevalssteekproef. Door gebruik te maken van een toevalssteekproef kunnen we op grond van een staal uit de bevolking betrouwbare uitspraken doen over de totale bevolking. De 20.000 personen die op deze manier werden geselecteerd uit het Rijksregister, werden per brief uitgenodigd om deel te nemen aan de bevraging. In het Rijksregister zijn geen e-mailadressen opgenomen, waardoor de geselecteerde personen enkel bereikt konden worden via het klassieke postadres.

De omvang van de brutosteekproef (20.000 personen) werd bepaald op basis van de verwachte responsgraad, gebaseerd op ervaringen uit het verleden met gelijkaardige bevragingen en studies in binnen- en buitenland. Het aantal geselecteerde respondenten diende hoog genoeg te zijn, zodat er voldoende data beschikbaar zijn om analyses uit te voeren over bepaalde specifieke bevolkingsgroepen zoals jongeren en ouderen, werkenden of personen met kinderen. Initieel werd er gemikt op een responsgraad van 35 tot 40%, wat bij een brutosteekproef van 20.000 personen overeenkomt met een gerealiseerde steekproef van 7.000 tot 8.000 eenheden.

Om de anonieme verwerking van de gegevens uit het Rijksregister te garanderen, werd de steekproef getrokken door het Belgische statistiebureau Statbel in zijn rol van Trusted Third Party (TTP). De nodige persoonlijke gegevens voor het uitsturen van de uitnodiging naar de geselecteerde inwoners werden via Statbel aan het veldwerkbureau bezorgd. Statistiek Vlaanderen kreeg zo op geen enkel moment toegang tot de naam en adresgegevens van de respondenten. Tegelijk kreeg het veldwerkbureau geen inzage in andere voor deze steekproef uit het Rijksregister verkregen achtergrondkenmerken (zoals geslacht, leeftijd en nationaliteit). Statbel pseudonimiseerde de gegevens door een uniek identificatienummer toe te kennen. Door deze versleuteling was het mogelijk om de uiteindelijke resultaten (zonder naam en adresgegevens) in een latere fase van de dataverwerking te koppelen aan de achtergrondkenmerken. Op die manier kon Statistiek Vlaanderen toezien op de kwaliteit van de steekproef, met respect voor de privacy van de deelnemers. De sleutel laat ook toe om bij de respondenten die hiervoor uitdrukkelijk toestemming hebben gegeven, op een later tijdstip een vervolgbepaging te realiseren. De versleuteling en bewaring van deze sleutel werd vastgelegd in een machtiging van het Rijksregister en een overeenkomst tussen Statbel en Statistiek Vlaanderen (Vlaamse Statistische Autoriteit). Een gedetailleerd doorstromingsschema is te raadplegen op de website van Statistiek Vlaanderen.

De analyses werden uitgevoerd op geanonimiseerde data. De ontsluiting van de resultaten van de bevraging gebeurt enkel op geaggregeerd niveau.

1.2 MIXED MODE BEVRAGING

Bij surveyonderzoek vormt non-respons en sociale bias in de respons een belangrijke uitdaging (Stoop e.a., 2010). Bij een hoge non-respons en een sterke sociale bias kunnen geen geldige uitspraken gedaan worden over de volledige onderzoekspopulatie waaruit de steekproef getrokken is. Om dat zoveel mogelijk te voorkomen werd bij de COVID-19-bevraging gewerkt met een mixed mode design, aangevuld met een doorgedreven opvolging van de respondenten.

Een mixed mode design betekent dat de respondenten op verschillende manieren de vragenlijst kunnen invullen. Voor het afnemen van de COVID-19-bevraging werd gewerkt met een combinatie van online en papieren vragenlijsten. Er werden 3 zendingen uitgestuurd. Op 25 januari 2021 werden alle 20.000 geselecteerde respondenten per brief aangeschreven met een uitnodiging deel te nemen aan de online bevraging, inclusief een QR-code om zo gemakkelijk mogelijk de vragenlijst te kunnen openen. Het invullen van de vragenlijst kon gebeuren via de smartphone, tablet, laptop of desktop. Op 1 februari volgde een brief met een herinnering of bedanking. Op 22 februari, iets meer dan een maand na de eerste uitnodiging, kregen diegenen die nog niet deelnamen een nieuwe herinnering met een papieren versie van de vragenlijst die kosteloos kon worden teruggestuurd.

Het aanbieden van verschillende methoden of modes wordt beschouwd als een belangrijk gegeven om een brede waaier aan respondenten te kunnen bereiken (Billiet & Matsuo, 2012; de Leeuw e.a., 2008; Dillman, 2011; Stoop e.a., 2010). De hier gebruikte mix van online en papieren vragenlijsten zorgt ervoor dat ook personen die geen of onvoldoende digitale toegang hebben mee worden opgenomen in de bevestigingen. Door de combinatie van deze methoden, waaronder een online variant, willen we tegelijk ook anticiperen op de evolutie in de samenleving naar steeds meer onlinecommunicatie wat ook een andere wijze van dataverzameling bij bevestigingen impliceert.

Over het mogelijke scala aan combinaties van methoden werd internationaal al veel onderzoek verricht. Messer & Dillman (2011) kwamen tot de conclusie dat een web-plus-mail-design het meeste potentieel biedt. Het gaat om een combinatie van een online bevestiging aangevuld met een papieren versie, in deze volgorde en dus niet simultaan. Het aanbieden van verschillende modi is er op gericht om een hogere respons te genereren en een grotere diversiteit van groepen te bereiken dan wanneer gewerkt zou worden met slechts 1 methode.

Het dient gezegd dat Messer & Dillman ook nog aanraden om gebruik te maken van een incentive (bijvoorbeeld in de vorm van geld of een waardebon). In de COVID-19-bevestiging werd uiteindelijk niet gewerkt met een incentive, om praktische en inhoudelijke redenen. Het werd als niet opportuun gezien om als overheidsinstantie geld of een waardebon rond te sturen.

We mogen ook niet blind zijn voor de mogelijke nadelige effecten van het gebruik van een mixed mode design. Wat met de vergelijkbaarheid van data tussen de verschillende modes die worden gebruikt? Zullen er geen mode-effecten optreden met systematische vertekeningen van de antwoorden naargelang van de methode? Dergelijke effecten kunnen nooit worden uitgesloten, maar blijven bij deze bevestiging mogelijk beperkt omdat bij de online en de papieren bevestiging gewerkt werd met dezelfde vragenlijst en omdat het in beide gevallen gaat om een methode waarbij de respondent de bevestiging zelf invult (self-completion) in plaats van dat er gewerkt wordt met een interviewer (face-to-face).

1.3 VRAGENLIJST

Er werd bij de COVID-19-bevestiging expliciet gekozen voor een push to web-benadering waarbij respondenten werden aangezet om online deel te nemen aan de bevestiging. Maar dat houdt meer in dan enkel 'going online' (Wilson, 2018). Het betekent ook het herdenken van het ontwerp en de inhoud van de vragenlijst zelf. Die moet geschikt zijn voor het kleinste scherm zoals dat van een smartphone (mobile first design) en mag niet te complex en te lang zijn. Daarmee wordt ingespeeld op de sterke toename van de rol van de smartphone in onlinecommunicatie.

De voornaamste uitdagingen bij het uitwerken van het mobile first principe liggen bij het reduceren van de lengte van de vragenlijst en het herontwerpen van de vraagstelling om het invullen van de vragen zo gemakkelijk mogelijk te maken. Dat vertaalt zich concreet in kortere vragen die passen op het kleinste scherm (smartphone) en vragen met een kleinere vraaglast door een beperkt aantal antwoordmogelijkheden en toegankelijk taalgebruik.

In hun onderzoek kwamen Toepoel & Lugtig (2015), Lugtig e.a. (2016), Toepoel (2019) tot de vaststelling dat bij het toepassen van deze principes er weinig of geen nadelig effect is op de non-respons en de kwaliteit van de respons. Daarnaast blijkt dat traditioneel moeilijker te bereiken groepen (zoals jongeren) makkelijker bereikt kunnen worden door in te zetten op een mobile first strategie.

Gezien de keuze voor een mobile first design diende de vragenlijst van beperkte omvang te blijven. De methode stelt een maximumduur van 15 minuten voorop. Dat betekent dat er onvermijdelijk keuzes gemaakt dienden te worden in de te bevrage thema's en mogelijke vragen per thema. Invalshoek van de COVID-19-bevraging is het meten van de impact van de coronacrisis op de concrete leefsituatie van de bevolking. Daarbij werd vooral gefocust op de evolutie van de leefsituatie in vergelijking met de periode voorafgaand aan de coronacrisis. De klemtoon werd in deze bevraging vooral gelegd op de impact van de coronacrisis op de gezondheid, het welzijn, de sociale contacten, het werk en het inkomen, de woonsituatie en de specifieke impact van de crisis op gezinnen met kinderen.

1.4 RESPONS EN WEGING

Zoals al gezegd startte het veldwerk van de bevraging op 25 januari 2021. Op dat moment werden alle 20.000 geselecteerde respondenten per brief aangeschreven met een uitnodiging deel te nemen aan de online bevraging. Wie niet online deelnam, kreeg later een papieren vragenlijst in de bus. Op 29 maart 2021 werd de bevraging afgerond. Na die datum kon men niet meer deelnemen aan de onlinebevraging. Ook werden de schriftelijke vragenlijsten die na die datum nog toekwamen niet meer opgenomen in het databestand.

Eind maart bezorgde het veldwerkbureau het ruwe databestand met de gegevens van 10.726 enquêtes (online en op papier) aan Statistiek Vlaanderen. Dat bestand onderging daarop een grondige kwaliteitscontrole. Daaruit bleek dat 102 respondenten de bevraging zowel online als op papier hadden ingevuld. In dat geval werd enkel het eerste antwoord geregistreerd. Daarnaast werden 387 enquêtes gewist omdat de opgegeven leeftijd (geboortjaar en -maand) en/of het geslacht niet overeenkwam met de achtergrondgegevens uit het Rijksregister (vermoeden dat de verkeerde persoon de vragenlijst invulde) en 202 enquêtes omdat de vragenlijst onvoldoende was ingevuld. Uiteindelijk bleven na de kwaliteitscontrole 10.035 bruikbare enquêtes over. Afgezet tegenover de brutosteekproef van 20.000 personen komt dat overeen met een responsgraad van 50,2%.

De respons ligt iets hoger bij vrouwen dan bij mannen (respectievelijk 52% en 48%). Ook naar leeftijd zijn er verschillen. Bij de 50-plussers ligt de participatie hoger dan bij de jongere leeftijdsgroepen. De respons is het hoogst bij de 65- tot 74-jarigen (67%) en het laagst bij de 25- tot 34-jarigen (40%). Verder is er ook een hogere respons bij personen met de Belgische nationaliteit dan bij niet-Belgen (respectievelijk 52% en 33%). Wat de woonplaats van de respondenten betreft, zijn er geen verschillen naar provincie, wel naar type gemeente of stad (urbanisatiegraad). Zo ligt de respons het hoogst in gemeenten uit het overgangsgebied (54%) en het laagst in de grootsteden (Antwerpen/Gent) (42%). In de (overige) centrumsteden (51%) is de respons vergelijkbaar met het gemiddelde, terwijl in de stedelijke rand de respons iets lager ligt (49%).

Van de 10.035 bruikbare enquêtes werden er 7.281 online ingevuld en 2.754 op papier. Dat komt neer op een verhouding van 72,5% online en 27,5% op papier. Naar achtergrondkenmerken van de respondenten bestaan hier opvallende verschillen, vooral naar leeftijd en opleiding. Het meest opmerkelijk is het verschil naar leeftijd. Terwijl bij de respondenten tot 35 jaar maar 14% via de papieren vragenlijst deelnam, stijgt dat aandeel tot 57% bij de 75-plussers. Ook sprekend is het verschil naar opleidingsniveau: 47% van de laaggeschoolden nam deel via de papieren vragenlijst, bij hooggeschoolden gaat het om 14%. Het onderstreept het belang van het aanbieden van een papieren versie van de bevraging. Indien dat niet gebeurt, bestaat het risico dat een belangrijk deel van de doelgroep niet wordt bereikt, vooral dan oudere en laagopgeleide respondenten.

Op vlak van de andere achtergrondkenmerken zijn de verschillen in de keuze tussen de online of papieren versie van de vragenlijst minder uitgesproken. Toch ligt het aandeel dat deelnam door middel van de papieren versie hoger dan gemiddeld bij vrouwen (30%), Belgen (28%), personen in kleinere steden (30%) en op het platteland (31%) en personen in Oost- en West-Vlaanderen (respectievelijk 29% en 33%).

Ten slotte dient opgemerkt te worden dat omwille van de verschillen in de respons naar achtergrondkenmerken de uiteindelijke steekproef werd gewogen voor de berekening van de resultaten. Dat houdt in dat men de ondervertegenwoordigde groepen meer laat doorwegen, terwijl de groepen die oververtegenwoordigd zijn minder gewicht krijgen. Op die manier worden de verhoudingen tussen de verschillende doelgroepen in de uiteindelijke steekproef hersteld en in overeenstemming gebracht met het steekproefkader. Zo bekomt men een representatieve steekproef voor de beoogde doelpopulatie. Bij de weging van de COVID-19-bevraging werd rekening gehouden met volgende 5 achtergrondkenmerken: geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, nationaliteit (Belg/niet-Belg) en urbanisatiegraad. Daarbij werd gebruik gemaakt van gegevens uit het Rijksregister over de totale populatie (5.265.755 personen van 18 jaar en ouder die wonen in het Vlaamse Gewest in private huishoudens). Voor opleidingsniveau gaat het om een inschatting op grond van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van Statbel in 2020.

Tabel 1. Aantal respondenten van de COVID-19-bevraging, responsgraad en aandeel online of op papier ingevuld

	AANTAL	RESPONGRAAD IN % VAN BRUTO STEEKPROEF	% ONLINE INGEVULD	% OP PAPIER INGEVULD
Totaal	10.035	50,2	72,5	27,5
Man	4.689	47,8	75,2	24,8
Vrouw	5.346	52,4	70,1	29,9
18-24 jaar	864	43,7	86,2	13,8
25-34 jaar	1.219	39,9	87,0	13,0
35-44 jaar	1.374	42,8	82,8	17,2
45-54 jaar	1.560	47,3	77,9	22,1
55-64 jaar	2.034	59,4	73,2	26,8
65-74 jaar	1.799	66,6	61,8	38,2
75 jaar en ouder	1.185	50,7	43,2	56,8
Laaggeschoold	2.788	nb	52,7	47,3
Middengeschoold	3.044	nb	75,4	24,6
Hooggeschoold	4.001	nb	86,1	13,9
Belgen	9.429	52,0	72,0	28,0
Niet-Belgen	606	32,7	79,2	20,8
Antwerpen	2.858	50,9	74,0	26,0
Limburg	1.315	50,7	74,8	25,2
Oost-Vlaanderen	2.329	49,8	71,0	29,0
Vlaams-Brabant	1.677	48,4	75,7	24,3
West-Vlaanderen	1.856	50,9	67,3	32,7
Grootsteden	1.031	42,0	75,6	24,4
Centrumsteden	1.330	50,6	74,4	25,6
Stedelijke rand	1.544	48,6	74,4	25,6
Kleinere steden	1.913	50,5	70,5	29,5
Overgangsgebied	2.618	54,1	72,6	27,4
Platteland	1.599	51,3	69,1	30,8

Noot: het opleidingsniveau van de personen in de brutosteekproef is niet gekend waardoor de responsgraad naar opleidingsniveau niet kan worden berekend.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

2.

RESULTATEN COVID-19-BEVAGING

In dit eerste rapport worden de algemene resultaten gepresenteerd van de vragen uit de COVID-19-bevraging over gezondheid, welzijn en sociale contacten. Daarbij worden telkens eerst de resultaten voor de totale populatie besproken, waarna ingegaan wordt op mogelijke verschillen naar een aantal achtergrondkenmerken, zijnde geslacht, leeftijd, huishoudpositie, opleidingsniveau, provincie en urbanisatiegraad. Om te beoordelen of er sprake is van een statistisch significant verschil tussen de scores van de verschillende groepen binnen een bepaald achtergrondkenmerk (bijvoorbeeld tussen mannen en vrouwen) wordt gebruik gemaakt van de Cramer's V-test. Als de bijhorende p-waarde kleiner is dan 0,050 beschouwen we het verband als significant. Dat geven we aan in de figuren door de staven een blauwe kleur te geven. In de beschrijving van de verschillen staan we ook voornamelijk stil bij de significante verschillen.

In de figuren van dit rapport zijn niet alle resultaten opgenomen. Die zijn raadpleegbaar in de bijlage die samen met dit rapport gepubliceerd werd op de website van Statistiek Vlaanderen (www.statistiekvlaanderen.be). In die bijlage is bij elke vraag ook het aantal respondenten opgenomen.

2.1 GEZONDHEID EN MENTAAL WELZIJN

Een belangrijk deel van de COVID-19-bevraging focust uiteraard op de gezondheidstoestand van de respondenten. Er werden vragen gesteld over de algemene gezondheidssituatie, een eventuele besmetting met het coronavirus, de vaccinatiebereidheid en de mentale gezondheid.

2.1.1 GEZONDHEID

Drie kwart van de respondenten beoordeelt de eigen algemene gezondheidstoestand op het moment van de bevraging als goed tot zeer goed. 20% omschrijft de eigen gezondheid als redelijk, 4% vindt de eigen gezondheid slecht tot zeer slecht.

Als aan de respondenten gevraagd wordt om de huidige gezondheidstoestand te vergelijken met de situatie voor de coronacrisis, dan geeft 79% aan dat die min of meer gelijk gebleven is. Bij 16% is de gezondheidstoestand er op achteruitgegaan, bij 3% van de respondenten is die er op vooruitgegaan.

Figuur 2.1.1.a. Vergelijking eigen gezondheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Gezondheid is achteruitgegaan	16
Gezondheid is gelijk gebleven	79
Gezondheid is vooruitgegaan	3
Weet niet/geen antwoord	2

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Iets meer vrouwen dan mannen geven aan dat de eigen gezondheidstoestand er op achteruitgegaan is in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis. Maar de verschillen naar geslacht blijven beperkt.

De verschillen naar leeftijd zijn meer uitgesproken. De jongere leeftijdsgroepen geven vaker aan dan de oudere groepen dat hun gezondheid er op achteruit is gegaan: bij de groep van 18 tot 24 jaar gaat het om 24% van de respondenten, bij de groep van 65 tot 74 jaar om 10%. Bij de 75-plussers ligt dat aandeel weer iets hoger (14%). Maar tegelijk ligt ook het aandeel dat oordeelt dat de gezondheid er op vooruitgegaan is iets hoger bij de jongere leeftijdsgroepen dan bij de oudere leeftijdsgroepen.

Personen die bij de ouders wonen en personen die alleen wonen geven het vaakst aan dat hun gezondheid er op is achteruitgegaan (respectievelijk 20% en 18%). Opmerkelijk is wel dat diegenen die bij de ouders wonen ook het vaakst vinden dat de gezondheid er op vooruitgegaan is (7%). Een gelijkaardig beeld dus als bij de jongeren, wat niet verwonderlijk is aangezien de groep die bij de ouders woont relatief jong is.

Hoe hoger het scholingsniveau, hoe vaker men oordeelt dat de eigen gezondheidstoestand er op achteruitgegaan is in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis. Daarbij blijft het verschil tussen hoog- en middengeschoolden vrij klein. Het verschil situeert zich vooral tussen de laaggeschoolden enerzijds en de midden- en hooggeschoolden anderzijds.

Figuur 2.1.1.b. Vergelijking eigen gezondheid op moment van bevraging met situatie voor coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Gezondheid achteruitgegaan	Gezondheid voortuitgegaan
Totaal	16	3
Man	15	4
Vrouw	16	3
18-24 jaar	24	5
25-34 jaar	17	6
35-44 jaar	17	4
45-54 jaar	16	5
55-64 jaar	14	2
65-74 jaar	10	2
75 jaar en ouder	14	1
Woont alleen	18	3
Met partner zonder kinderen	12	2
Met partner en kind(eren)	16	4
Niet met partner wel met kind(eren)	15	4
Bij ouders	20	7
Laaggeschoold	13	2
Middengeschoold	17	4
Hooggeschoold	16	4

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Inwoners van de provincies Oost-Vlaanderen (17%) en Antwerpen (16%) geven iets vaker aan dat hun gezondheid er in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis op achteruitgegaan is. In West-Vlaanderen ligt dat aandeel het laagst (14%). Maar de verschillen naar provincie blijven beperkt.

Naar urbanisatiegraad zijn de verschillen duidelijker. Inwoners van de grootsteden en de centrumsteden geven het vaakst aan dat de eigen gezondheid er in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis op achteruitgegaan is (telkens 18%). Dat aandeel ligt het laagst bij de inwoners van plattelandsgemeenten (13%).

Figuur 2.1.1.c. Vergelijking eigen gezondheid op moment van bevraging met situatie voor coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Gezondheid achteruitgegaan	Gezondheid vooruitgegaan
Totaal	16	3
Antwerpen	16	4
Limburg	15	3
Oost-Vlaanderen	17	3
Vlaams-Brabant	15	4
West-Vlaanderen	14	2
Grootsteden	18	4
Centrumsteden	18	3
Stedelijke rand	16	3
Kleinere steden	15	3
Overgangsgebied	15	4
Platteland	13	3

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

2.1.2 BESMETTING MET CORONAVIRUS

Ongeveer 1 op de 10 geeft aan al besmet geweest te zijn met het coronavirus. Bij iets meer dan de helft daarvan werd de besmetting vastgesteld via een test. De rest van deze groep denkt besmet te zijn geweest zonder dat dit bevestigd werd door een test.

Figuur 2.1.2.a. Besmetting met het coronavirus

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Ja, vastgesteld via een test	5
Ja, ik denk het wel maar niet vastgesteld via een test	4
Nee, ik denk het niet	89
Weet niet/geen antwoord	2

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Vrouwen geven iets vaker aan al besmet geweest te zijn dan mannen, al blijven de verschillen wel beperkt. Er is eigenlijk enkel een verschil bij de groep die besmet bleek na een test. Dat aandeel ligt bij vrouwen iets hoger dan bij mannen.

Het aandeel met een besmetting door het coronavirus daalt sterk met de leeftijd. Bij de 18- tot 24-jarigen gaat het om 13%, bij de 75-plussers om 4%.

Bij alleenwonenden en bij personen die met een partner samenwonen maar zonder kinderen ligt het aandeel besmettingen lager dan bij de andere huishoudposities. Het aandeel dat besmet bleek na een test ligt het hoogst bij personen die samenwonen met kinderen (al dan niet met partner). Het aandeel dat denkt besmet te zijn zonder test ligt het hoogst bij personen die inwonen bij hun ouders.

Naar opleiding is er geen verschil bij het aandeel personen met een besmetting bevestigd door een test, maar wel bij het aandeel personen dat denkt besmet geweest te zijn zonder bevestiging door een test. Dat laatste aandeel ligt hoger naarmate het opleidingsniveau stijgt.

Figuur 2.1.2.b. Besmetting door het coronavirus naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Ja, vastgesteld via een test	Ja, ik denk het wel maar niet vastgesteld via een test
Totaal	5	4
Man	5	4
Vrouw	6	4
18-24 jaar	7	6
25-34 jaar	6	5
35-44 jaar	7	5
45-54 jaar	6	4
55-64 jaar	6	3
65-74 jaar	3	2
75 jaar en ouder	3	1
Woont alleen	4	3
Met partner zonder kinderen	4	2
Met partner en kind(eren)	7	4
Niet met partner wel met kind(eren)	7	4
Bij ouders	6	5
Laaggeschoold	5	2
Middengeschoold	5	4
Hooggeschoold	5	5

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

In de meeste provincies ligt het aandeel dat aangeeft dat men besmet werd met het coronavirus en dat deze besmetting bevestigd werd door een test telkens tussen 4% en 5%. Enkel in West-Vlaanderen ligt dat aandeel duidelijk hoger (7%). Het aandeel dat denkt besmet geweest te zijn zonder bevestiging door een test ligt in alle provincies op ongeveer 4%.

Naar urbanisatiegraad blijken 6% van de personen die op het platteland, in kleinere steden of in een centrumstad wonen, aan te geven dat hun besmetting via een test werd vastgesteld. Het aandeel dat denkt besmet geweest te zijn zonder test ligt het hoogst in de centrumsteden (5%).

Figuur 2.1.2.c. Besmetting door het coronavirus naar provincie en urbanisatiegraad
Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Ja, vastgesteld via een test	Ja, ik denk het wel maar niet vastgesteld via een test
Totaal	5	4
Antwerpen	5	4
Limburg	5	4
Oost-Vlaanderen	5	4
Vlaams-Brabant	4	4
West-Vlaanderen	7	3
Grootsteden	5	4
Centrumsteden	6	5
Stedelijke rand	5	3
Kleinere steden	6	4
Overgangsgebied	4	3
Platteland	6	3

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Van de personen die aangeven dat ze besmet werden met het coronavirus (al dan niet vastgesteld door een test) had 1 op de 10 geen symptomen. Ruim 6 op de 10 personen die besmet geweest zijn, geven aan dat ze milde symptomen hebben gehad. Daartegenover staat dat 2 op de 10 zware symptomen hadden maar thuis konden uitzieken. Nog eens 5% had zware symptomen en werd wel opgenomen in het ziekenhuis.

Figuur 2.1.2.d. Symptomen bij besmetting met het coronavirus
 Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Geen symptomen	11
Milde symptomen	63
Zware symptomen maar thuis gebleven	21
Zware symptomen en gehospitaliseerd	5
Weet niet/geen antwoord	0

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.
 Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

In de COVID-19-bevraging werd ook gevraagd naar de mate waarin gezinsleden besmet werden met het coronavirus. Daaruit blijkt dat 8% van de respondenten aangeeft dat iemand van het gezin besmet werd en dat dit werd vastgesteld door een test. Nog eens 3% van de respondenten vermoedt dat iemand uit het gezin besmet werd zonder dat dit vastgesteld werd door een test.

Figuur 2.1.2.e. Besmetting van een gezinslid met het coronavirus
 Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Ja, vastgesteld via een test	8
Ja, ik denk het wel maar niet vastgesteld via een test	3
Nee, ik denk het niet	86
Weet niet/geen antwoord	3

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.
 Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Van de personen die aangeven dat een gezinslid besmet werd met het coronavirus stelt 12% dat die persoon geen symptomen had. 60% geeft aan dat het gezinslid milde symptomen vertoonde. Bij 27% had het gezinslid zware symptomen. Die percentages komen min of meer overeen met de resultaten van de vraag naar symptomen die gesteld werd aan personen die zelf besmet geweest zijn.

Figuur 2.1.2.f. Symptomen bij besmetting van een gezinslid met het coronavirus

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Geen symptomen	12
Milde symptomen	60
Zware symptomen maar thuis gebleven	22
Zware symptomen en gehospitaliseerd	4
Zware symptomen en als gevolg daarvan overleden	1
Weet niet/geen antwoord	1

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

2.1.3 VACCINATIEBEREIDHEID

Tijdens de voorbereiding van de COVID-19-bevraging kreeg ook de vaccinatiestrategie in Vlaanderen verder vorm. Om in te spelen op de meest recente ontwikkelingen op dat vlak werd de vraag over vaccinatiebereidheid in de vragenlijst net voor de start van het veldwerk nog aangepast en dit zowel in de papieren vragenlijst als in de online versie. We stelden bij de opvolging van het veldwerk echter vast dat door een technisch probleem in de online versie van de vragenlijst niet alle respondenten alle antwoordcategorieën te zien hadden kregen. Daarom werd beslist om bij de berekening van de resultaten van deze vraag de antwoorden van de respondenten die in de online versie van de bevraging de vraag niet correct te zien hadden gekregen niet mee te nemen. Toch blijven ook hier de resultaten gebaseerd op een ruime en representatieve steekproef van de inwoners van het Vlaamse Gewest. De gepresenteerde resultaten zijn gebaseerd op de antwoorden van 6.392 personen.

4% geeft aan al minstens 1 dosis van het vaccin te hebben gekregen. 71% is bereid zich te laten vaccineren zodra het zijn of haar beurt is. Samen geven de percentages een beeld van de totale vaccinatiebereidheid: 75% heeft al een vaccin ontvangen of is bereid zich te laten vaccineren.

6% geeft uitdrukkelijk aan zich niet te willen laten vaccineren, 15% twijfelt nog. En 3% weet het niet of geeft geen antwoord op de vraag.

Figuur 2.1.3.a. Bereidheid tot vaccineren

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Ik heb tenminste 1 dosis van het vaccin ontvangen	4
Zodra ik aan de beurt ben, zal ik mij laten vaccineren	71
Ik twijfel nog	15
Ik wil mij niet laten vaccineren	6
Weet niet/geen antwoord	3

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Meer vrouwen dan mannen kregen al een eerste dosis van het vaccin toegediend (respectievelijk 6% en 2%). De vaccinatiebereidheid, de som van wie al gevaccineerd is en wie zich wil laten vaccineren, ligt wel iets hoger bij mannen dan bij vrouwen. Het aandeel vaccinweigeraars is nagenoeg gelijk, maar er bevinden zich onder vrouwen iets meer twijfelaars dan onder mannen (respectievelijk 16% en 14%).

Naar leeftijd zijn er aanzienlijke verschillen. De vaccinatiebereidheid bij de jongere leeftijdsgroepen ligt duidelijk lager dan bij ouderen. Bij de 18- tot 24-jarigen geeft 15% uitdrukkelijk aan zich niet te willen laten vaccineren. Bij de 65- tot 74-jarigen ligt het aandeel weigeraars het laagst (1%). Waar 90% van de bevolking van 75 jaar en ouder al tenminste 1 dosis ontving of zich wil laten vaccineren, zakt dat aandeel tot 62% in de jongste leeftijdsgroep.

Er zijn ook een aantal opvallende verschillen in vaccinatiebereidheid naar huishoudpositie. Zo ligt de vaccinatiebereidheid het laagst bij personen die (nog) bij hun ouders wonen en personen die samenwonen met kinderen maar zonder partner (telkens 63%). De lage score van de eerste groep hangt samen met het feit dat het veelal gaat om jongeren waar zoals al

eerder aangegeven de vaccinatiebereidheid relatief laag ligt. Maar ook alleenstaande ouders scoren dus opvallend laag. Vergeleken met andere gezinstypes, ligt het aandeel twijfelaars in dit gezinstype het hoogst (22%). De vaccinatiebereidheid ligt het hoogst bij Vlamingen die met een partner wonen maar zonder kinderen (84%).

Naar opleidingsniveau ligt de vaccinatiebereidheid het hoogst bij hooggeschoolden (79%). Bij laaggeschoolden gaat het om 75%, bij middengeschoolden om 73%. Bij die laatste groep komt vaccintwijfel en -weigering het vaakst voor: 17% twijfelt, 7% weigert een vaccin.

Figuur 2.1.3.b. Bereidheid tot vaccineren naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Ik ben al gevaccineerd of zal mij laten vaccineren	Ik twijfel nog	Ik wil mij niet laten vaccineren
Totaal	76	15	6
Man	76	14	6
Vrouw	75	16	6
18-24 jaar	62	19	15
25-34 jaar	62	22	11
35-44 jaar	63	23	8
45-54 jaar	74	17	5
55-64 jaar	82	12	3
65-74 jaar	90	8	1
75 jaar en ouder	90	7	2
Woont alleen	79	13	5
Met partner zonder kinderen	84	10	3
Met partner en kind(eren)	71	19	7
Niet met partner wel met kind(eren)	63	22	9
Bij ouders	63	21	13
Laaggeschoold	75	15	5
Middengeschoold	73	17	7
Hooggeschoold	79	14	5

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Opgedeeld naar provincie ligt de vaccinatiebereidheid het hoogst in Vlaams-Brabant (78%) en het laagst in Limburg (72%). Van alle provincies kent Limburg het grootste aandeel weigeraars (8%).

Er is ten slotte ook een duidelijk verschil in vaccinatiebereidheid naar urbanisatiegraad. In de grootsteden zijn iets minder dan 7 op de 10 inwoners bereid zich te laten vaccineren (of kregen al een dosis toegediend), op het platteland zijn er dat 8 op de 10. Vaccinweigering en -twijfel komt het meest voor in de steden.

Figuur 2.1.3.c. Bereidheid tot vaccineren naar provincie en urbanisatiegraad
Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Ik ben al gevaccineerd of zal mij laten vaccineren	Ik twijfel nog	Ik wil mij niet laten vaccineren
Totaal	76	15	6
Antwerpen	76	14	6
Limburg	72	17	8
Oost-Vlaanderen	77	15	6
Vlaams-Brabant	78	15	5
West-Vlaanderen	74	17	6
Grootsteden	69	17	7
Centrumsteden	73	17	6
Stedelijke rand	76	15	5
Kleinere steden	75	17	7
Overgangsgebied	78	13	6
Platteland	80	14	4

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

2.1.4 MENTAAL WELZIJN

In dit onderdeel komen de vragen aan bod die werden gesteld over de mate van geluk en neerslachtigheid en hoe die gevoelens wijzigden in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis. Deze vragen geven een inschatting van het mentaal welzijn van de bevolking. Ook gevoelens van eenzaamheid spelen een belangrijke rol bij het mentaal welzijn en werden eveneens bevraagd in de COVID-19-bevraging, maar worden behandeld in het volgende onderdeel van dit rapport over sociale contacten.

Gevraagd naar de mate waarin men zich in de 4 weken voorafgaand aan de bevraging gelukkig heeft gevoeld, antwoordt 8% dat dit altijd het geval was en 48% dat dit meestal het geval was. 31% geeft aan dat ze zich soms gelukkig voelen, 10% is zelden gelukkig en 2% nooit.

Als wordt gevraagd om het huidige geluksgevoel te vergelijken met de periode voor de coronacrisis, dan geeft 46% aan dat ze zich nu minder vaak gelukkig voelen dan voor de crisis. 44% geeft aan dat de situatie niet veranderd is en 4% is vaker gelukkig dan voor de coronacrisis. Een behoorlijk grote groep geeft geen antwoord of weet het niet (6%).

Figuur 2.1.4.a. Vergelijking geluksgevoel op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Minder vaak gelukkig	46
Even vaak gelukkig	44
Vaker gelukkig	4
Weet niet/geen antwoord	6

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Vrouwen geven vaker aan zich minder gelukkig te voelen dan voor de coronacrisis dan mannen (respectievelijk 48% en 43%).

Jongeren antwoorden op de vraag naar het geluksgevoel meer uitgesproken dan ouderen. De jongere leeftijdsgroepen geven veel vaker dan de oudere groepen aan dat ze zich minder gelukkig voelen dan voor de coronacrisis. Bij de groep van 18 tot 24 jaar gaat het om 60%, bij de 75-plussers om 38%.

Tegelijk geven de jongeren ook vaker aan dat ze nu gelukkiger zijn dan voor de crisis, al liggen die percentages duidelijk veel lager dan de groep die zich minder vaak gelukkig voelt.

54% van de personen die bij de ouders wonen geven aan dat ze minder vaak gelukkig zijn dan voor de coronacrisis. Daarna volgen de personen die alleen wonen en de personen die samenwonen met een partner en kinderen (telkens 47%). Bij personen die zonder partner maar wel met kinderen wonen en bij personen die bij de ouders wonen zijn de aandelen die aangeven vaker gelukkig te zijn dan voor de crisis het grootst (telkens 8%).

De midden- en hogeschoolden rapporteren vaker dan laaggeschoolden dat hun geluksgevoel er op achteruitgegaan is in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis. In beide opleidingsgroepen geeft iets minder dan de helft aan minder vaak gelukkig te zijn. Bij de laaggeschoolden gaat het om 40%.

Figuur 2.1.4.b. Vergelijking geluksgevoel op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding
 Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak gelukkig	Vaker gelukkig
Totaal	46	4
Man	43	4
Vrouw	48	5
18-24 jaar	60	7
25-34 jaar	53	5
35-44 jaar	48	7
45-54 jaar	45	5
55-64 jaar	42	3
65-74 jaar	38	2
75 jaar en ouder	38	2
Woont alleen	47	3
Met partner zonder kinderen	41	3
Met partner en kind(eren)	47	5
Niet met partner wel met kind(eren)	44	8
Bij ouders	54	8
Laaggeschoold	40	4
Middengeschoold	47	5
Hooggeschoold	48	4

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Naar provincie zijn er op dit vlak geen duidelijke verschillen. Inwoners van grootsteden, centrumsteden en de stedelijke rand geven meer aan minder vaak gelukkig te zijn dan voor de coronacrisis. Het gaat telkens om bijna de helft. In de plattelandsgemeenten ligt dat aandeel het laagst (42%).

Figuur 2.1.4.c. Vergelijking geluksgevoel op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak gelukkig	Vaker gelukkig
Totaal	46	4
Antwerpen	48	5
Limburg	43	4
Oost-Vlaanderen	46	4
Vlaams-Brabant	45	5
West-Vlaanderen	45	5
Grootsteden	48	4
Centrumsteden	49	5
Stedelijke rand	49	4
Kleinere steden	44	4
Overgangsgebied	45	4
Platteland	42	4

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Op de vraag hoe vaak men zich tijdens de 4 weken voorafgaand aan de bevraging neerslachtig heeft gevoeld, antwoordt 18% dat dit nooit het geval was. 68% geeft aan dat men zich zelden of soms neerslachtig voelde, 9% meestal en 1% altijd.

Gevoelens van neerslachtigheid komen vaker voor dan voor de coronacrisis: 39% geeft aan dat ze zich vaker neerslachtig voelen dan voor de crisis. Voor 41% is er niet veel veranderd en 8% is minder vaak neerslachtig. Een behoorlijk grote groep geeft aan het niet te weten of geeft geen antwoord op deze vraag (12%).

Figuur 2.1.4.d. Vergelijking neerslachtigheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Minder vaak neerslachtig	8
Even vaak neerslachtig	41
Vaker neerslachtig	39
Weet niet/geen antwoord	12

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Vrouwen geven meer dan mannen aan zich vaker neerslachtig te voelen dan voor de coronacrisis (respectievelijk 44% en 34%).

Dat aandeel daalt met de leeftijd: bij de jongere leeftijdsgroepen liggen de aandelen die aangeven dat gevoelens van neerslachtigheid vaker voorkomen dan voor de coronacrisis duidelijk hoger dan bij de oudere leeftijdsgroepen. Bij de groep van 18 tot 24 jaar gaat het om 57%, bij de 75-plussers om 25%. Een opvallende vaststelling is dat meer dan de helft van de respondenten jonger dan 35 jaar aangeeft dat men vaker neerslachtig is dan voor de coronacrisis.

De helft van de personen die bij de ouders wonen geven aan vaker neerslachtig te zijn dan voor de crisis. Bij personen die met een partner wonen zonder kinderen ligt dat aandeel het laagst (33%). Personen die niet met een partner maar wel met kinderen wonen, geven het meest aan minder vaak neerslachtig te zijn vergeleken met de situatie voor de coronacrisis.

Er zijn op dit vlak ook verschillen naar opleidingsniveau. Hoe hoger geschoold, hoe meer men aangeeft vaker neerslachtig te zijn dan voor de crisis. Dat aandeel stijgt van 27% bij de laaggeschoolden naar 46% bij de hooggeschoolden. Opvallend is ook dat 1 op de 10 laaggeschoolden aangeeft dat men zich minder vaak neerslachtig voelt dan voor de crisis.

Figuur 2.1.4.e. Vergelijking neerslachtigheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak neerslachtig	Vaker neerslachtig
Totaal	8	39
Man	8	34
Vrouw	8	44
18-24 jaar	8	57
25-34 jaar	6	52
35-44 jaar	7	44
45-54 jaar	9	40
55-64 jaar	7	34
65-74 jaar	9	27
75 jaar en ouder	8	25
Woont alleen	7	38
Met partner zonder kinderen	8	33
Met partner en kind(eren)	6	43
Niet met partner wel met kind(eren)	10	38
Bij ouders	9	50
Laaggeschoold	11	27
Middengeschoold	8	42
Hooggeschoold	5	46

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Inwoners van de provincie Antwerpen geven het meest aan vaker neerslachtiger te zijn dan voor de coronacrisis (41%). Dat aandeel ligt het laagst in de provincie Limburg (37%). Naar urbanisatiegraad blijkt dat inwoners van grootsteden, centrumsteden en van de stedelijke rand het meest aangeven vaker neerslachtig te zijn dan voor de coronacrisis.

Figuur 2.1.4.f. Vergelijking neerslachtigheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak neerslachtig	Vaker neerslachtig
Totaal	8	39
Antwerpen	7	41
Limburg	8	37
Oost-Vlaanderen	7	38
Vlaams-Brabant	8	40
West-Vlaanderen	9	40
Grootsteden	7	40
Centrumsteden	8	41
Stedelijke rand	8	43
Kleinere steden	8	37
Overgangsgebied	8	39
Platteland	7	37

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

2.2 SOCIALE CONTACTEN

Een aanzienlijk deel van de vragenlijst van de COVID-19-bevraging zoomt in op de sociale contacten van de respondenten. Het gaat daarbij om de intensiteit en kwaliteit van de contacten met familie, vrienden, kennissen, buren en huisgenoten.

2.2.1 CONTACTEN MET FAMILIE, VRIENDEN, KENNISSEN EN BUREN

Gezien de sterke wettelijke beperkingen op het aantal sociale contacten op het moment van de bevraging, is het logisch dat het aandeel personen dat aangeeft frequente sociale contacten te hebben vrij laag ligt. Slechts 7% geeft aan op het moment van de bevraging dagelijks of bijna dagelijks contact te hebben met niet-inwonende familieleden, vrienden of kennissen thuis of elders. 31% heeft dergelijke contacten 1 of 2 keer per week, 28% 1 of 2 keer per maand. Nog eens 18% geeft aan minder dan 1 keer per maand sociale contacten te hebben met familie, vrienden of kennissen. 14% heeft nooit dergelijke contacten.

De grote meerderheid geeft aan familie, vrienden of kennissen minder vaak te ontmoeten dan voor de coronacrisis (78%). Bij 12% is er weinig of geen verschil tegenover de situatie voor de coronacrisis. 8% geeft aan net vaker dan voor de coronacrisis thuis of elders contact te hebben met familie, vrienden en kennissen.

Figuur 2.2.1.a. Vergelijking frequentie van contacten met niet-inwonende familie, vrienden of kennissen op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Minder vaak	78
Even vaak	12
Vaker	8
Weet niet/geen antwoord	3

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Bij vrouwen ligt het aandeel dat minder vaak familie, vrienden of kennissen ontmoet dan voor de coronacrisis hoger dan bij mannen (respectievelijk 80% en 76%).

Naar leeftijd ligt het aandeel met minder frequente sociale contacten dan voor de crisis hoger bij de jongere leeftijdsgroepen. Bij de groep van 18 tot 24 jaar gaat het om 82%, bij 75-plussers gaat het om 65%.

Personen die samenleven met een partner en kinderen geven het vaakst aan dat ze minder contacten hebben met familie, vrienden en kennissen dan voor de coronacrisis (85%). Bij de alleenstaanden ligt dat percentage het laagst (64%).

Het aandeel met minder vaak sociale contacten ligt ook hoger naarmate het opleidingsniveau stijgt. Bij de laaggeschoolden heeft 65% minder vaak dan voor de crisis contact met familie, vrienden en kennissen. Bij de hooggeschoolden gaat het om 88%.

Figuur 2.2.1.b. Vergelijking frequentie van contacten met niet-inwonende familie, vrienden of kennissen op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak contacten	Vaker contacten
Totaal	78	8
Man	76	8
Vrouw	80	8
18-24 jaar	82	6
25-34 jaar	84	6
35-44 jaar	82	9
45-54 jaar	81	7
55-64 jaar	77	8
65-74 jaar	73	9
75 jaar en ouder	65	9
Woont alleen	64	8
Met partner zonder kinderen	78	8
Met partner en kind(eren)	85	7
Niet met partner wel met kind(eren)	75	9
Bij ouders	76	9
Laaggeschoold	65	11
Middengeschoold	78	8
Hooggeschoold	88	5

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Naar provincie variëren de aandelen met minder vaak sociale contacten van 76% in Antwerpen tot 79% in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Naar urbanisatiegraad scoren de grootsteden het laagst (75%) en de stedelijke rand het hoogst (82%). In de grootsteden ligt het aandeel met minder frequente contacten dan voor de coronacrisis dus het laagst, in de stedelijke rand het hoogst.

Figuur 2.2.1.c. Vergelijking frequentie van contacten met niet-inwonende familie, vrienden of kennissen op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak contacten	Vaker contacten
Totaal	78	8
Antwerpen	76	8
Limburg	77	10
Oost-Vlaanderen	79	8
Vlaams-Brabant	79	6
West-Vlaanderen	78	8
Grootsteden	75	8
Centrumsteden	76	9
Stedelijke rand	82	7
Kleinere steden	78	8
Overgangsgebied	77	8
Platteland	79	7

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Ook naar de contacten met burens werd gevraagd in de COVID-19-bevraging. Daaruit blijkt dat op het moment van de bevraging 5% dagelijks of bijna dagelijks praat met zijn of haar burens. Bij 22% is dat 1 of 2 keer per week, bij 28% 1 of 2 keer per maand. Nog eens 25% doet dat minder dan 1 keer per maand en 18% praat nooit met de burens.

39% geeft aan dat zij minder vaak praten met de burens dan voor de coronacrisis. Bij 52% gebeurt dat ongeveer even vaak, 5% doet dat vaker dan voor de coronacrisis.

Figuur 2.2.1.d. Vergelijking frequentie van contacten met burens op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Minder vaak	39
Even vaak	52
Vaker	5
Weet niet/geen antwoord	4

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Hoe ouder, hoe hoger het aandeel dat minder vaak praat met de burens in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis. 47% van de 75-plussers geeft aan minder vaak te praten met de burens. Bij de jongste leeftijdsgroep gaat het om 25%.

Naar huishoudpositie zijn de contacten met burens vooral verminderd bij de groep die samenwoont met een partner zonder kinderen en bij de groep die samenwoont met kinderen maar zonder partner. Bij deze groepen geeft 44% aan dat er minder met de burens gepraat wordt dan voor de coronacrisis. Bij de personen die inwonen bij de ouders ligt dat aandeel het laagst (29%).

Het aandeel dat minder vaak praat met de burens dan voor de crisis ligt ook hoger bij laaggeschoolden dan bij hoger geschoolden. Bij de laaggeschoolden gaat het om 44%, bij de hooggeschoolden om 36%.

Figuur 2.2.1.e. Vergelijking frequentie van contacten met buren op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak contacten	Vaker contacten
Totaal	39	5
Man	39	5
Vrouw	40	5
18-24 jaar	25	5
25-34 jaar	27	5
35-44 jaar	38	7
45-54 jaar	42	6
55-64 jaar	45	5
65-74 jaar	45	4
75 jaar en ouder	47	3
Woont alleen	34	6
Met partner zonder kinderen	44	4
Met partner en kind(eren)	40	6
Niet met partner wel met kind(eren)	44	5
Bij ouders	29	4
Laaggeschoold	44	5
Middengeschoold	40	5
Hooggeschoold	36	5

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Naar provincie blijven de verschillen op dit aspect beperkt. Naar urbanisatiegraad zijn er wel verschillen. Het aandeel dat minder vaak praat met de burens in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis ligt het laagst in de grootsteden en het hoogst op het platteland (respectievelijk 34% en 42%).

Figuur 2.2.1.f. Vergelijking frequentie van contacten met burens op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak contacten	Vaker contacten
Totaal	39	5
Antwerpen	38	4
Limburg	41	5
Oost-Vlaanderen	40	6
Vlaams-Brabant	41	5
West-Vlaanderen	39	5
Grootsteden	34	5
Centrumsteden	40	6
Stedelijke rand	40	5
Kleinere steden	41	6
Overgangsgebied	39	4
Platteland	42	5

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

2.2.2 RELATIE MET PERSONEN WAARMEE MEN SAMENWOONT

Van diegenen die samenwonen met huisgenoten is op het moment van de bevraging 84% (heel) tevreden over de relatie met de personen waarmee men samenwoont. 6% is hier (heel) ontevreden over, 8% is niet tevreden en niet ontevreden.

Als gevraagd wordt om de relatie met de huisgenoten te vergelijken met de situatie voor de coronacrisis, dan geeft 78% aan dat die min of meer gelijk is gebleven. 12% vindt dat de relatie met de huisgenoten er op is vooruitgegaan, 8% spreekt over een achteruitgang.

Figuur 2.2.2.a. Vergelijking relatie met personen waarmee men samenwoont op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Achteruitgegaan	8
Min of meer gelijk gebleven	78
Vooruitgegaan	12
Weet niet/geen antwoord	3

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.
Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Vrouwen vinden iets vaker dan mannen dat de relatie met de huisgenoten er in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis is op vooruitgegaan (respectievelijk 13% en 11%).

Naar leeftijd valt op dat het aandeel dat aangeeft dat de relatie met de huisgenoten er is op achteruitgegaan, afneemt naarmate de leeftijd toeneemt. Bij de groep van 18 tot 24 jaar vindt 14% dat de relatie is achteruitgegaan, bij de oudste groepen ligt dat aandeel op 4%. Maar tegelijk zijn de jongere leeftijdsgroepen ook vaker dan de oudere van mening dat die relatie er op is vooruitgegaan.

Naar huishoudpositie ligt het aandeel dat vindt dat de relatie met de huisgenoten er is op achteruitgegaan het hoogst bij de personen die inwonen bij de ouders (13%). Bij de personen die samenwonen met een partner zonder kinderen ligt dat aandeel het laagst (5%). De groep die vindt dat de relatie met de huisgenoten er op vooruit is gegaan ligt het hoogst bij personen die wonen zonder partner maar met kinderen (16%).

Het aandeel dat vindt dat de relatie met de huisgenoten er op vooruitgegaan is in vergelijking met de situatie voor de crisis stijgt naarmate het opleidingsniveau stijgt. Bij de laaggeschoolden gaat het om 9%, bij de hooggeschoolden om 14%. Maar tegelijk vinden hooggeschoolden ook vaker dan laaggeschoolden dat die relatie er op is achteruitgegaan.

Figuur 2.2.2.b. Vergelijking relatie met personen waarmee men samenwoont op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Relatie achteruitgegaan	Relatie vooruitgegaan
Totaal	8	12
Man	8	11
Vrouw	9	13
18-24 jaar	14	13
25-34 jaar	11	17
35-44 jaar	11	16
45-54 jaar	9	12
55-64 jaar	6	9
65-74 jaar	4	7
75 jaar en ouder	4	6
Woont alleen	10	6
Met partner zonder kinderen	5	10
Met partner en kind(eren)	10	14
Niet met partner wel met kind(eren)	9	16
Bij ouders	13	10
Laaggeschoold	6	9
Middengeschoold	9	12
Hooggeschoold	9	14

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Naar provincie blijven de verschillen weerom beperkt. Naar urbanisatiegraad blijkt dat personen uit de grootsteden het vaakst vinden dat de relatie met huisgenoten achteruitgegaan is (10%), personen uit de kleinere steden en het platteland het minst vaak (telkens 7%). Maar ook hier zijn het net ook de personen in de grootsteden die het vaakst vinden dat de relatie er op vooruitgegaan is (14%).

Figuur 2.2.2.c. Vergelijking relatie met personen waarmee men samenwoont op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Relatie achteruitgegaan	Relatie vooruitgegaan
Totaal	8	12
Antwerpen	8	11
Limburg	9	10
Oost-Vlaanderen	9	12
Vlaams-Brabant	8	12
West-Vlaanderen	7	12
Grootsteden	10	14
Centrumsteden	9	12
Stedelijke rand	9	11
Kleinere steden	7	12
Overgangsgebied	9	11
Platteland	7	11

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

2.2.3 BEOORDELING SOCIALE CONTACTEN

Uit bovenstaande gegevens bleek al dat het aantal sociale contacten door de coronacrisis aanzienlijk is verminderd. Dat vertaalt zich ook in een beperkte tevredenheid over de sociale contacten op het moment van de bevraging: 60% geeft aan (heel) ontevreden te zijn over de sociale contacten. Slechts 17% toont zich (heel) tevreden. 21% neemt een middenpositie in en is niet tevreden en niet ontevreden.

80% geeft aan dat zijn of haar sociale contacten er in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis op achteruitgegaan zijn. 17% vindt dat ze min of meer gelijk gebleven zijn. Slechts een zeer kleine groep geeft aan dat de sociale contacten er op vooruitgegaan zijn.

Figuur 2.2.3.a. Vergelijking tevredenheid over sociale contacten op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Achteruitgegaan	80
Min of meer gelijk gebleven	17
Vooruitgegaan	1
Weet niet/geen antwoord	2

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Vrouwen vinden vaker dan mannen dat hun sociale contacten er op achteruitgegaan zijn in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis (respectievelijk 83% en 77%).

Naar leeftijd ligt dat aandeel bij de groepen van 18 tot 64 jaar telkens tussen 82% en 84%. Bij de groep van 65 tot 74 jaar en bij de 75-plussers gaat het om kleinere aandelen (respectievelijk 75% en 65%).

Naar huishoudpositie blijken personen die samenleven met een partner en kinderen het vaakst aan te geven dat hun sociale contacten er op achteruitgegaan zijn (87%). Bij de alleenstaanden ligt dat aandeel het laagst (70%).

Er is ook een duidelijk verschil naar opleidingsniveau: hoe hoger geschoold, hoe vaker men vindt dat de sociale contacten er op achteruitgegaan zijn in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis. Bij laaggeschoolden gaat het om 68%, bij hooggeschoolden om 88%.

Figuur 2.2.3.b. Vergelijking tevredenheid over sociale contacten op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Achteruitgegaan	Vooruitgegaan
Totaal	80	1
Man	77	1
Vrouw	83	1
18-24 jaar	82	2
25-34 jaar	84	1
35-44 jaar	83	2
45-54 jaar	83	1
55-64 jaar	83	1
65-74 jaar	75	0
75 jaar en ouder	65	1
Woont alleen	70	1
Met partner zonder kinderen	79	1
Met partner en kind(eren)	87	1
Niet met partner wel met kind(eren)	77	2
Bij ouders	77	3
Laaggeschoold	68	1
Middengeschoold	81	1
Hooggeschoold	88	1

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Naar provincie blijven ook hier de verschillen weer beperkt. Naar urbanisatiegraad ligt het aandeel dat vindt dat de sociale contacten er op achteruitgegaan zijn het hoogst in de stedelijke rand (84%) en het laagst in de grootsteden (76%).

Figuur 2.2.3.c. Vergelijking tevredenheid over sociale contacten op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Achteruitgegaan	Vooruitgegaan
Totaal	80	1
Antwerpen	79	1
Limburg	79	1
Oost-Vlaanderen	82	1
Vlaams-Brabant	81	1
West-Vlaanderen	79	1
Grootsteden	76	2
Centrumsteden	79	1
Stedelijke rand	84	1
Kleinere steden	79	1
Overgangsgebied	80	1
Platteland	81	1

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Gevraagd naar de mate waarin men zich in de 4 weken voorafgaand aan de bevraging eenzaam voelde, geeft 32% aan zich nooit eenzaam gevoeld te hebben en 22% zelden. Daartegenover staat dat 33% zegt zich soms eenzaam gevoeld te hebben, 9% meestal en 3% altijd.

In vergelijking met de situatie voor de coronacrisis voelt 45% zich vaker eenzaam. 33% geeft aan zich even vaak eenzaam te voelen en 10% voelt zich minder vaak eenzaam. Een behoorlijk grote groep geeft geen antwoord op de vraag of zegt het niet te weten (12%).

Figuur 2.2.3.d. Vergelijking mate van eenzaamheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis
Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Minder vaak eenzaam	10
Even vaak eenzaam	33
Vaker eenzaam	45
Weet niet/geen antwoord	12

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.
Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Meer vrouwen dan mannen zeggen zich vaker eenzaam te voelen in vergelijking met de situatie voor corona (50% tegenover 40%).

Naar leeftijd zijn de verschillen groot: hoe jonger, hoe vaker men zich eenzamer voelt dan voor de coronacrisis. Bij de jongste leeftijdsgroep van 18 tot 24 jaar gaat het om 71%, bij de 75-plussers om 35%.

Naar huishoudpositie zijn het de personen die inwonen bij de ouders die het vaakst aangeven zich eenzamer te voelen dan voor de crisis. Bij deze groep gaat het om 66% van de respondenten. Ook bij de personen die alleen wonen (48%) ligt dat aandeel hoger dan bij de andere groepen.

Het aandeel dat zich vaker eenzaam voelt dan voor de crisis ligt het laagst bij de laaggeschoolden (35%). Bij de midden- en hooggeschoolden gaat het telkens om bijna de helft.

Figuur 2.2.3.e. Vergelijking eenzaamheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak eenzaam	Vaker eenzaam
Totaal	10	45
Man	10	40
Vrouw	9	50
18-24 jaar	7	71
25-34 jaar	7	60
35-44 jaar	9	47
45-54 jaar	10	39
55-64 jaar	10	37
65-74 jaar	11	36
75 jaar en ouder	11	35
Woont alleen	8	48
Met partner zonder kinderen	11	38
Met partner en kind(eren)	9	43
Niet met partner wel met kind(eren)	10	44
Bij ouders	7	66
Laaggeschoold	14	35
Middengeschoold	10	49
Hooggeschoold	6	48

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Tussen de provincies blijven de verschillen beperkt. Naar urbanisatiegraad ligt het aandeel dat zich vaker eenzaam voelt dan voor de coronacrisis het hoogst in de stedelijke rand (48%) en het laagst op het platteland (42%).

Figuur 2.2.3.f. Vergelijking eenzaamheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad
Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Minder vaak eenzaam	Vaker eenzaam
Totaal	10	45
Antwerpen	9	45
Limburg	11	47
Oost-Vlaanderen	10	44
Vlaams-Brabant	9	44
West-Vlaanderen	10	45
Grootsteden	9	46
Centrumsteden	11	45
Stedelijke rand	8	48
Kleinere steden	10	45
Overgangsgebied	10	45
Platteland	10	42

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

2.3 ALGEMENE LEVENSTEVREDENHEID

We sluiten dit eerste rapport over de COVID-19-bevraging af met de resultaten van de vragen over algemene levenstevredenheid. 59% stelt (heel) tevreden te zijn met zijn of haar leven in het algemeen op het moment van de bevraging. 15% is (heel) ontevreden. Een kwart is noch tevreden, noch ontevreden (25%).

Als gevraagd wordt om dat te vergelijken met de situatie voor de coronacrisis dan geeft 52% aan dat zijn of haar levenstevredenheid min of meer gelijk is gebleven. Tegelijk zegt 42% dat die er op achteruitgegaan is. Slechts 4% stelt dat zijn of haar levenstevredenheid er op vooruit is gegaan.

Figuur 2.3.a. Vergelijking algemene levenstevredenheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

	%
Achteruitgegaan	42
Min of meer gelijk gebleven	52
Vooruitgegaan	4
Weet niet/geen antwoord	3

Noot: het aantal respondenten per antwoordcategorie is te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Vrouwen geven iets vaker dan mannen aan dat hun levenstevredenheid er op achteruitgegaan is in vergelijking met de situatie voor de coronacrisis. Bij vrouwen gaat het om 44%, bij mannen om 40%.

Naar leeftijd blijkt dat aandeel te dalen naarmate de leeftijd stijgt. Bij de groep van 18 tot 24 jaar gaat het om 52%, bij de groep van 25 tot 34 jaar en ouder gaat het om 34%. Maar tegelijk ligt ook de groep die stelt dat de levenstevredenheid er op vooruitgegaan is het hoogst bij de jongere leeftijdsgroepen. Bij de groep van 18 tot 24 jaar gaat het om 7%, bij de 25- tot 34-jarigen om 2%, bij de 35- tot 44-jarigen om 2% en bij de 45-plussers om 2%.

Alleenstaanden en personen die samenleven met een partner maar zonder kinderen geven het minst vaak aan dat hun levenstevredenheid er op achteruit is gegaan. Bij beide groepen gaat het om 40%. Personen die inwonen bij de ouders geven het vaakst aan dat hun levenstevredenheid is achteruitgegaan (47%).

Opgedeeld naar opleidingsniveau zijn het de middengeschoolden die het vaakst aangeven dat hun levenstevredenheid er op achteruitgegaan is in vergelijking met de situatie voor corona. Bij de middengeschoolden gaat het om 45%, bij de hogeschoolden om 42% en bij de laaggeschoolden om 37%.

Figuur 2.3.b. Vergelijking algemene levenstevredenheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar geslacht, leeftijd, huishoudpositie en opleiding Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Tevredenheid achteruitgegaan	Tevredenheid vooruitgegaan
Totaal	42	4
Man	40	4
Vrouw	44	4
18-24 jaar	52	7
25-34 jaar	45	6
35-44 jaar	44	6
45-54 jaar	42	5
55-64 jaar	41	2
65-74 jaar	38	1
75 jaar en ouder	34	2
Woont alleen	40	2
Met partner zonder kinderen	40	3
Met partner en kind(eren)	43	4
Niet met partner wel met kind(eren)	42	6
Bij ouders	47	6
Laaggeschoold	37	3
Middengeschoold	45	4
Hooggeschoold	42	4

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Tussen de provincies blijven de verschillen voor dit aspect beperkt. Naar urbanisatiegraad blijken er wel verschillen. Het aandeel dat vindt dat de algemene levenstevredenheid er is op achteruitgegaan ligt het hoogst in de gemeenten van de stedelijke rand en in de grootsteden (respectievelijk 45% en 44%). Op het platteland ligt dat aandeel het laagst (39%).

Figuur 2.3.c. Vergelijking algemene levenstevredenheid op moment van bevraging met situatie voor de coronacrisis naar provincie en urbanisatiegraad

Vlaams Gewest, voorjaar 2021, in %

De blauwe staven wijzen op statistisch significante verschillen

	Tevredenheid achteruitgegaan	Tevredenheid vooruitgegaan
Totaal	42	4
Antwerpen	43	4
Limburg	41	4
Oost-Vlaanderen	42	3
Vlaams-Brabant	41	5
West-Vlaanderen	41	4
Grootsteden	44	4
Centrumsteden	42	4
Stedelijke rand	45	4
Kleinere steden	42	4
Overgangsgebied	40	4
Platteland	39	3

Noot: het aantal respondenten en de percentages van alle antwoordcategorieën zijn te vinden in bijlage van dit rapport.

Bron: COVID-19-bevraging, Statistiek Vlaanderen

BESLUIT

Vlaanderen werd net als de rest van de wereld vanaf het voorjaar van 2020 zwaar getroffen door de coronapandemie. Dat zorgde voor een grote nood aan betrouwbare en actuele gegevens over de impact van deze crisis op de leefsituatie van de bevolking. Om aan die nood tegemoet te komen, organiseerde Statistiek Vlaanderen in het voorjaar van 2021 een grootschalige COVID-19-bevraging. Aan 20.000 meerderjarige inwoners van het Vlaamse Gewest werd gevraagd naar de impact van de crisis op hun gezondheid, sociale contacten, werksituatie, inkomen en woon- en gezinssituatie. 10.035 personen namen uiteindelijk deel aan de bevraging.

De resultaten van de COVID-19-bevraging voldoen dankzij de gebruikte hoogwaardige methodologie aan de hoogste statistische kwaliteitsstandaarden. Er werd gebruik gemaakt van een toevalssteekproef op basis van het Rijksregister. Dat wil zeggen dat de deelnemers willekeurig geselecteerd werden. Bovendien werd er door de combinatie van online en papieren vragenlijsten (mixed mode design) voor gezorgd dat ook personen die geen of onvoldoende toegang tot digitale middelen hebben, mee werden opgenomen in de bevraging. Ten slotte werd de vragenlijst zo opgesteld dat hij makkelijk in te vullen is via de smartphone (mobile first). De combinatie van deze elementen zorgt ervoor dat de resultaten een uniek representatief beeld geven van de impact van de coronacrisis op de houdingen, gedragingen en leefsituatie van de inwoners van het Vlaamse Gewest.

Dit rapport is het eerste in een reeks van 3 rapporten waarin de algemene resultaten van de COVID-19-bevraging worden voorgesteld. In de komende maanden zullen aanvullend nog bijkomende rapporten gepubliceerd worden waarin bepaalde topics meer in de diepte worden uitgespit.

Dat de coronacrisis een zware impact heeft gehad op de leefsituatie van de bevolking blijkt duidelijk uit de in dit rapport opgenomen cijfers over gezondheid, welzijn en sociale contacten.

Een aanzienlijke groep ondervond zelf rechtstreeks de impact van het virus: 1 op de 10 gaf aan zelf al besmet te zijn geweest. Opvallend daarbij is dat iets minder dan de helft van deze groep aangeeft dat deze besmetting niet werd vastgesteld met een test. Een kwart van de besmette personen had te kampen met zware symptomen.

Maar de gezondheidsimpact van het virus gaat verder dan enkel de besmettingen zelf. Vooral op mentaal vlak ondervinden grote groepen van de bevolking ingrijpende gevolgen: 46% geeft aan zich minder gelukkig te voelen dan voor de crisis, 39% voelt zich vaker neerslachtig. Die aandelen liggen hoger bij vrouwen en personen in de steden en de stedelijke rand. Maar het zijn de jongste groepen die op dit vlak de hoogste aandelen laten noteren: 60% van de jongeren tussen 18 en 24 jaar is minder vaak gelukkig dan voor de crisis, 57% is vaker neerslachtig.

Uit de bevraging blijkt verder een relatief hoge vaccinatiebereidheid: 75% is al gevaccineerd of is bereid om zich te laten vaccineren. Daartegenover staat dat 6% uitdrukkelijk aangeeft zich niet te willen laten vaccineren, 15% twijfelt nog. De vaccinatiebereidheid ligt hoger bij ouderen en bij hooggeschoolden. Naar woonplaats ligt de bereidheid het laagst in Limburg en in de grootsteden.

Gezien de sterke wettelijke beperkingen op het aantal sociale contacten in de periode van de bevraging is het weinig verwonderlijk dat uit de resultaten een grote impact blijkt op de frequentie en de kwaliteit van de sociale contacten. 78% geeft aan minder vaak dan voor de coronacrisis thuis of elders contact te hebben met niet-inwonende familie, vrienden of kennissen, 39% praat minder vaak met de burens. Algemeen geeft 80% aan dat de kwaliteit van de sociale contacten er op achteruitgegaan is. 45% voelt zich vaker eenzaam. Ook hier scoren jongeren weer duidelijk hoger: zij voelen zich nog meer dan andere groepen vaker eenzaam dan voor de crisis.

Positief is wel dat een behoorlijke groep vindt dat de relatie met de huisgenoten er op vooruitgegaan is in vergelijking met de situatie voor corona. Die groep is alvast groter dan de groep die vindt dat de relatie met de huisgenoten is verslechterd.

Maar algemeen kan op basis van de resultaten in dit rapport wel gesteld worden dat de coronacrisis een grote impact heeft gehad op de gezondheid, het welzijn en de sociale contacten van de inwoners van het Vlaamse Gewest. Dat blijkt ten slotte ook uit het feit dat 42% aangeeft dat zijn of haar levenstevredenheid er op achteruitgegaan is tegenover de situatie voor de coronacrisis.

LITERATUURLIJST

Billiet, J. & Matsuo, H. (2012). Non-Response and Measurement Error. In: Gideon, L. (ed.). *Handbook of Survey Methodology for the Social Sciences*. New York: Springer, 149-178.

de Leeuw, E.D., Hox, J.J. & Dillman, D.A. (2008). *International Handbook of Survey Methodology*. New York: Lawrence Erlbaum Associates.

Dillman, D.A. (2011). *Mail and Internet surveys: The tailored design method. 2007 Update with new Internet, visual, and mixed-mode guide*. John Wiley & Sons.

Lugtig, P., Toepoel, V., & Amin, A. (2016). Mobile-only web survey respondents. In: *Survey Practice*, 9 (4).

Messer, B.L. & Dillman, D.A. (2011). Surveying the general public over the internet using address-based sampling and mail contact procedures. In: *Public Opinion Quarterly*, 75 (3), 429-457.

Stoop, I., Billiet, J., Koch, A. & Fitzgerald, R. (2010). *Improving Survey Response. Lessons learned from the European Social Survey*. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Toepoel, V. (2019). *Het ontwerpen van web surveys voor smartphones. Lezing voor het Nederlandstalig Platform voor Survey Onderzoek (NPSO)*, Rotterdam, 21 juni 2019.

Toepoel, V. & Lugtig, P. (2015). Online surveys are mixed-device surveys. In: *Methods, Data, Analysis*, 9 (2), 155-162.

Wilson, L. (2018). Using respondent centric design to transform Social Surveys at ONS. In: *Survey Methodology Bulletin*, 78, 45-52.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Statistiek Vlaanderen
Havenlaan 88 bus 100, 1000 Brussel

Werkten mee aan dit nummer:

Ahmed Abdelhakim, Ann Carton,
Dirk Moons, Jo Noppe, Tina Vander Molen,
Christine Van Peer en Dries Verlet

Concept & grafische vormgeving

The Oval Office
Statistiek Vlaanderen:
Guy De Smet en Nancy Jadoul

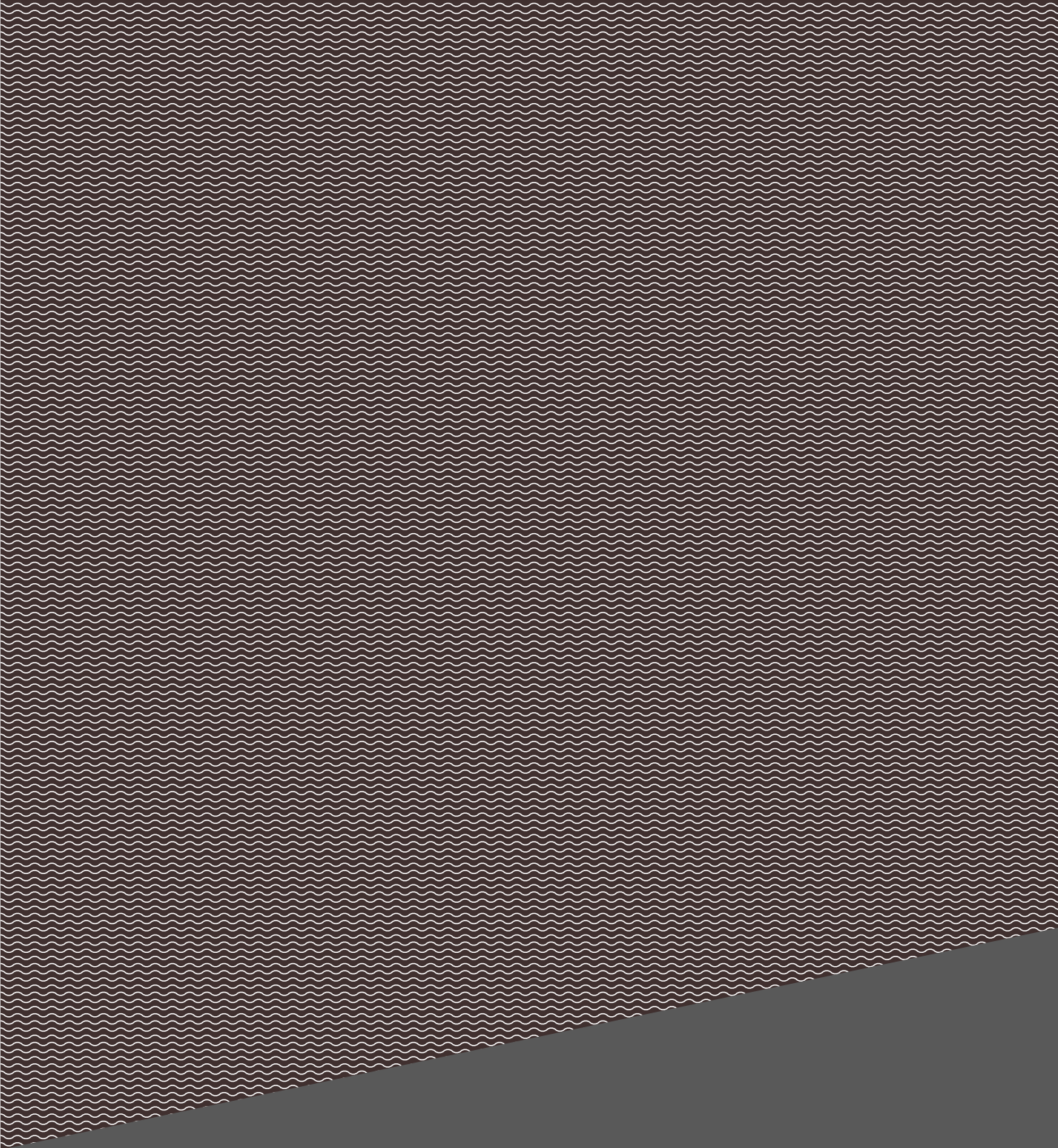
Depotnummer

D/2021/3241/156

Contact

sv@vlaanderen.be

Statistiek Vlaanderen
Havenlaan 88 bus 100
1000 Brussel
statistiekvlaanderen.be